

RUTH
KVARNSTRÖM-JONES

Halleholm

KOTIINPALUU

Suomentanut Anna-Mari Raaska

Karisto
Helsinki

Englanninkielinen alkuteos
Halleholm – Lovisa's Choice

Halleholm – Lovisa val © Ruth Kvarnström-Jones
First published by Printz Publishing, Sweden, in 2020.
Published by agreement with Norstedts Agency.

Suomenkielinen laitos © Karisto / Kustannusosakeyhtiö Otava 2024
ISBN 978-951-1-47061-8

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2024

Luku 1

Paluu Halleholmiin, maaliskuu 2010

Talo, jonka hän oli perinyt, oli äänetön, ikään kuin se pidättelisi ihmeissään henkeään. Ei naurua eikä astioiden kilinää. Ei ilmassa leijuvaa juuri jauhetun kahvin ja mausteisten kanelipullien tuoksua.

Lovisa Lindegren napsautti sivuoven vierestä valot päälle. Eteisen lattialla ei lojunut talvisaappaita eikä suksia. Lovisa kääntyi katsomaan isäänsä, miestä, joka ei ollut kertaakaan tuottanut hänelle pettymystä, ja painoi kasvonsa tämän takkia vasten.

Olle Lindegren silitti nuorimman tyttärensä selkää. ”Oletko varma, että haluat jäädä tänne tänään? Voisit tulla tänne yöksi Etelä-Halleholmiin ja palata huomenna. Tai ihan milloin vaan se tuntuu hyvältä.”

Tarjous tuntui houkuttevalta. Lapsuudenkoti olisi pehmeä pakolaskupaikka nyt, kun hänet oli sysätty syrjään oman elämänsä ohjaimista. Yhtäkkiä vihan aalto kärvensi taas hänen kolhiutunutta itsetuntoaan. Pahuksen ex-mies Charles ja tämän taito saada sikamaisuudetkin kuulostamaan täysin kohtuullisilta. Hänen olisi pitänyt jäädä Lontooseen ja tapella vastaan. Hieman ihonriekaleita kynsien alla, se olisi... ollut anteeksiantamatonta. Joten Lovisa oli – Charlesin pyynnöstä – antanut takaisin kihlasormuksensa ja palannut suorinta tietä takaisin Ruotsiin. Shokki romautti parhaimmankin itseluottamuksen tehokkaasti.

Hänen hartiansa lysähtivät.

”Lovisa?” Olle sanoi.

Päättäväisyys, jonka hän oli onnistunut kasaamaan lennolla Tukholmaan, oli kadonnut matkalla kentältä kotiin, eikä hän enää kyennyt löytämään sitä. ”Isä, olen kaksikymmentäseitsemän. Olen ihan liian vanha palaamaan häntä koipien välissä takaisin Etelä-Halleholmiin.”

”Kukaan ei ole koskaan liian vanha palaamaan kotiin. On rankkaa menettää noin paljon muutamassa päivässä. Sinun täytyy nyt antaa itsellesi aikaa.”

Lovisa seiso i sovanhempiensä vanhassa talossa ja ajatteli: *mitä Amelia-mummi olisi tehnyt?* Hän nosti päätään ja pyyhki kyynleet takkinsa hihaan. ”Jos kerran aloitan alusta yksin, voin yhtä hyvin tehdä niin heti tänä iltana.”

Hänen katseensa osui messinkiseen ovennuppiin, jonka kultainen pyöreä muoto näytti houkuttelevalta kuin nelikerroksisessa uunissa paistettu pulla. Kun nuppia käänsi neljänneksen, ovi avautui naksah- taen. Muistojen ryöppy kutsui häntä astumaan sisään.

Leipomo oli aina ollut hänen turvasatamansa myrskyssä. Paikka, missä Johan-ukki oli opettanut hänet vaivaamaan taikinaa, vispaa- maan kermakakkuja ja kasaamaan piparkakkutaloja, jotka olivat ihas- tuttaneet Halleholmin asukkaita yli viidenkymmenen vuoden ajan.

Kolmen suuren ikkunasyvennyksen ikkunalaudat olivat kerran olleet kukkuroillaan kullanuskeita kanelipullia, mureita kookoshuip- puja, tummasuklaabiskvejä ja pinkkejä tai vihreitä prinsessakakkuja, mutta nyt ne olivat pölyistä joutomaata, johon tihkui niukkaa valoa Halleholmin keskusaukiolta. Pöydille ylösalaisin nostettujen tuolien jalat olivat kolhiintuneet ja naarmuiset. Lovisa pystyi samaistumaan.

Johan-ukki ei kiiruhtanut saliin keittiön heiluriovista, eikä Lovisa sitä odottanutkaan. Tämä varjoihin hukkuva muistojen varasto ei ollut enää hänen leipomonsa. Hänen leipomonsa oli kuhissut toisiaan tapaavia ystävyksiä ja äitejä, jotka kanniskelivat tarjottimia täynnä kuumaa, kermaista kaakaota. Lapset kylmine poskineen ja nenineen olivat kinastelleet siitä, minkä pullan päällä oli eniten sokeria.

Lovisa hengitti seisahdanutta ilmaa. Juuri täällä hän oli ansainnut ensimmäiset joulunalusajan taskurahansa painellen korintteja pipar-kakku-ukkojen silmiksi, ja myöhemmin, itsenäistymisen kutinan käytyä ylivoimaiseksi, ansainnut sievoisen summan taivuteltuaan Johan-ukin sijoittamaan jäätelökioskiin. Kesäpäivät olivat kuluneet ystävien kanssa rupertellen kädet ranteita myöten pistaasi- ja suklaahippujäätelösammioissa, ja kesäöihin oli kuulunut naku-uintia Itämeressä ja makkaranpaistoa nuotiolla. Aurinko ei ollut oikeastaan koskaan laskenut, eikä herääminen aamuisin ollut enää koskaan sen jälkeen ollut yhtä helppoa.

Halleholmin kirkon kellot löivät tasatunnin merkiksi. Lovisa vilkaisi Leipomon vanhaa seinäkelloa. Sen liikkumattomat viisarit olivat jääneet osoittamaan viittä vaille kahtatoista. Hän nielaisi nyhkyänsä. ”Johan-ukki sulki aina viisi minuuttia myöhässä siltä varalta, että Tukholman laiva olisi aikatauluista jäljessä.” Hän käänsi katseensa kellosta isäänsä. Heidän katseensa kohtasivat toisensa. ”Miksi he oikein jättivät minulle tämän talon? Olin ollut Lontoossa jo neljä vuotta, kun mummi kuoli.”

”Vietithän sinä täällä enemmän aikaa kuin kumpikaan siskoistasi. Joten sinä sait talon, ja Johanna Taalainmaan maat ja päälle vielä käteistä, koska talo oli arvokkaampi. Isovanhempasi olivat sinusta kovin ylpeitä.”

”Niin kai sitten.” Lovisa tunsu sisällään kateuden värähdyksen ja tunsu syyllisyyttä kiittämättömyydestään – hänkin olisi mieluummin perinyt käteistä. Hän ei todellakaan ansainnut kumpaakaan.

Olle rypisti otsaansa. ”Lovis, he rakastivat sinua.”

Tuntui hyvältä kuulla hellittelymuoto omasta nimestä, ja Lovisa hymyili isälleen. ”Mennään yläkertaan.”

He raahasivat hänen matkalaukkunsa toisessa kerroksessa sijaitsevan vanhan ompelijan ateljeen ohi ja edelleen kolmannen kerroksen asuntoon.

”Äiti kävi täällä aiemmin ja jätti sinulle valot päälle”, Olle sanoi.

Lovisa pysähtyi rappusten yläpäähän katsellen avointa tupakeittiötä, joka vei kaksi kolmasosaa koko yläkerrasta. ”Aikamoinen muutos.”

Aukiolle avautuvien upotettujen ikkunoiden keskellä oli valkoisista kivistä muurattu takka. Amelia-mummin rakas 40-luvun kei-
nutuoli, nojatuoli ja sohva – joiden haalistunut, rehevä kukkakuosi
kertoi niiden entisestä eleganssista ja aikaa kestävästä laadusta – ympäröivät mahonkista sohvapöytää, joka puolestaan sointui yhte-
neen vastakkaisella puolella olevan talonpoikaistyyllisen ruokailuryh-
män kanssa. Takaseinää hallitsi vitriini, jossa oli esillä Amelian arvokas
sormustinkokoelma. Vanhalle tammilankkulattialle levitettyt räsyma-
tot loivat huoneeseen leikkisää tunnelmaa.

”Mitä kaikille kirjoille ja muulle roinalle on tapahtunut? Paikka-
han tuntuu nyt ihan valtavalta.”

Olle osoitti lattiaa. ”Ateljeessa laatikoissa. Ne keräsivät pölyä. Äiti
arveli, että ne ovat paremmassa turvassa paketoituna ja varastoituna.”

Lovisa nauroi aitoa, syvää naurua ensimmäistä kertaa sen jälkeen,
kun oli tipauttanut avaimensa Notting Hillin litteään postilaatik-
koon. ”Hänen sormensa ovat syhyhneet päästä tyhjentämään tämä
paikka.”

”No, tämä kaikki on nyt sinun, talo ja sen sisältö. Et voi myydä
kenellekään perheen ulkopuoliselle ennen kuin täytät kolmekym-
mentä”, Olle muistutti.

Lovisa sormeili leukaansa. Vielä kolme vuotta. Mitä ihmettä hän
tekisi Leipomon kanssa siihen saakka? Oli tuntunut kauhean väärältä
antaa sen seisoa tyhjillään edelliset kolme vuotta. Hän oli kävellyt au-
kion läpi joka kerran käydessään Halleholmissa, muttei ollut kyennyt
kulkemaan Leipomon ohi, saati sitten menemään sisään asti. Nyt hän
tunsi häpeän terävän piston käsittäessään, että olisi paitsi loukkaus
hänen isovanhempiaan kohtaan, myös haitallista koko kiinteistölle
antaa sen seistä tyhjillään vielä seuraavatkin kolme vuotta. ”Minun
täytyy löytää vuokralainen. Joku, joka haluaa jatkaa sen toimintaa.
Ei välttämättä Leipomona. Itse asiassa nimenomaan ei Leipomona.
Parempi olla vaarantamatta Johan-ukin mainetta.”

”Reuben Halleholm on edelleen halukas ostamaan paikan. Hän on
toistaiseksi ainut vaihtoehtosi.”

Lovisa mulkaisi isäänsä. ”Halleholmit voivat painua sinne missä pippuri kasvaa.”

”Eivät he kaikki ole pahoja.”

Lovisa onnistui pidättelemään tylyä vastausta, joka oli juuri livah-tamassa hänen suustaan. Hänen isänsä yli-inhimillinen kyky antaa anteeksi oli ominaisuus, jota hän ihaili yhtä lailla kuin kieltäytyi hyväksymästä ajatusta, että kaikki katalat rikokset pitäisi loppujen lopuksi antaa anteeksi.

”Tietääkseni Axel on arvostettu ja työlleen omistautunut lääkäri”, Olle jatkoi.

Axel Halleholm. Niin häiritsevän erilainen kuin muut Halleholmit. Tunnollinen Samu Sirkka Pinokkioiden joukossa. Siinä miehessä oli jotain, mistä Lovisa ei saanut otetta.

Olle nyökkäsi äitinsä lapsuusajan muotokuvaan päin, joka oli riip-punut olohuoneen seinällä niin kauan kuin kukaan saattoi muistaa. ”Sinä ja Amelia olette kuin kaksi marjaa.”

”En koskaan kyllästynyt kuulemaan sitä, kun olin pieni. Ärsytti, kun toisteltiin, kuinka paljon olin kasvanut, mutta oli ihana kuulla, että näytin Amelia-mummilta.”

”Ja näytät edelleen.”

Olle osoitti keittiönpöydällä olevaa suurta Daim-patukkaa ja *Halleholmin Kronikan* uusinta numeroa.

”Äiti ajatteli, että haluat varmaan päästä kärryille paikallisista uutisista ja juoruista. Ei niistä varmaan Lontoon lehdissä kerrota.” Hänen silmänsä välkkyivät ilkkurisesti.

”Hah!” Lovisa repi auki Daim-patukan paperin, taittoi siitä kaksi palaa, ojensi toisen isälleen ja työnsi toisen suuhunsa. Hän tutki lehden etusivua sillä aikaa, kun makea herkku sulii hänen kielellään. *Rakennuslupaa ei myönnetty!* Panoraamakuva Halleholmista, jossa arkkitehtitoimiston havainnekuva hotellikompleksista oli sijoitettu rantaviivalle, ja kuvan alla kommentit hotelliketjun ärtyneeltä toimitusjohtajalta ja voitonriemuiselta paikalliselta kukkakauppiaalta, Greta Olssonilta.

”Olen kyllä Gretan puolella”, Lovisa sanoi.

”Suurin osa meistä oli, mutta luulin, että sinun mielestäsi Halleholmin olisi jo aika siirtyä tälle vuosisadalle?”

”Niin olisikin, mutta ei pystyttämällä rannalle tuollaista rumilusta.” Hassua, miten etäisyys sai näkemään selkeämmin. Niiden seitsemän vuoden aikana, jotka hän oli viettänyt Lontoossa, hän oli alkanut arvostaa Halleholmin suolan tuoksuista ilmaa ja idyllisiä maisemia. Kaupunki sijaitsi kahden niemen kainalossa nelisenkymmentä kilometriä Tukholmasta pohjoiseen, ja sen keskiaikaiset mukulakivikadut ja lähistön riimukiviesiintymät olivat tehneet pikkukaupungista huippuosuutun turistikohteen saaristossa. Viime vuosina uusi moottoritie oli lyhentänyt päiväretkeläisten ja työmatkaajien etäisyyden pääkaupunkiin puoleen tuntiin ja sinetöinyt Halleholmin aseman muodikkaana osoitteena Tukholman uusrikkaiden keskuudessa.

Kaikesta huolimatta Lovisan oli tarkoitus viipyä vain sen aikaa, että ehtisi hiukan hengähtää ja nuolla haavojaan ennen kuin palaisi Lontooseen ja aloittaisi asunnon ja uuden työpaikan uuvuttavan metsästyksen. Hänhän oli aikoinaan pakannut rinkkansa ja karistanut kaupungin pölyt jaloistaan julistaen suureen ääneen, että Halleholm pystyisi tappamaan puhtaaseen tylsyyteen kaikki, jotka unelmoivat kirkkaista valoista ja jännittävästä elämästä.

Hän laittoi sanomalehden syrjään, otti toisen palan suklaata ja osoitti Mora-kaappikelloa. ”Vieläkö tuo toimii?”

”Katsotaan.” Olle avasi kellon puisen etuoven ja veti varoen painoista. Tasainen tikitys alkoi välittömästi kaikua huoneessa. ”Pitääkö ääni sinut hereillä?”

”Ei missään tapauksessa. Me olemme vanhoja kamuja.”

”Hyvä on. Jos olet varma, että haluat jäädä, niin lähden kotimatkalle ennen kuin lumisade yltyy. Soita, jos muutat mieltäsi Ulrikin huomimisista hautajaisista. Toivon, että tulisit. Hän oli kuitenkin sukua.”

”Mutta vain, koska oli niin typerä, että nai Halleholmin sukuun ja kaiken kukkuraksi vielä otti heidän sukunimensä.”

”Lovis, siitä on jo kuusikymmentä vuotta. Amelia on poissa ja Magdalena Bernaborg-Halleholm täyttää kohta yhdeksänkymmentä. Eikö olisi aika unohtaa vanhat kaunat?”

”Hekään eivät ole unohtaneet. Sinä itse sanoit, että Reuben on kiinnostunut tästä talosta.”

Olle otti hansikkaansa. ”Hän on kiinnostunut kaikista kiinteistöistä, ihan riippumatta siitä, kuka ne omistaa. En minä heistä ole huolissani, vaan sinusta.”

Lovisa seurasi isäänsä alas portaita ja lukitsi sivuoven tämän jälkeen. Yksinäisyyden tunne hyökyi hänen unenpuutteesta riutuneen kehonsa lävitse. Hän kiiruhti takaisin yläkertaan, olohuoneen ikkunan ääreen, ja jäi tähyilemään lumisateeseen hieroen mietteissään leukansa epätasaista, valkoista arpea. Ollen hahmo ilmestyi ajovaloihin, kun tämä avasi auton lukituksen. Lovisa heilautti vielä kerran kättään hyvästiksi, sitten punaiset perävalot hävisivät yöhön.

Lovisa tarkasteli tyhjää aukiota nojaten otsaansa kylmää ikkunalaasia vasten.

Keskusaukiolla oli vain neljä liikerakennusta ja kaupungintalo, ja Lovisa ajatteli, että Halleholm oli täydellinen vastakohta Notting Hillille, jossa kaupat tulivat ja menivät vaihtuvien trendien mukaan. Tämä pieni kaupunki epätäydellisine puutaloineen kunnioitti tuhatvuotista perintöään toisen tyyppisellä ylpeydellä.

Vastapäisessä kulmauksessa sijaitseva kukkakauppa, Gretan Viherhuone, oli ollut saman suvun omistuksessa aina 1800-luvun lopulta saakka. Sen vieressä kolmesataa vuotta vanha rakennus, Halleholmin kaupungintalo, jossa paikallishallinto oli kokoontunut 1700-luvun puolivälistä lähtien, oli edelleen maalattu alkuperäisillä sävyillä, vaikkakin nykyaikaisilla maaleilla.

Lovisa käänsi päätään ja katsoi kohti aukion etureunassa kulkevaa Storgatania. Pienet erikoisliikkeet olivat nyt pimeänä, mutta Uppin Arms -pubin ikkunasta loistavat valot Storgatanin ja Torgstigenin kulmassa muodostivat hehkuvan L-kirjaimen.

Kaksi turkisreunaisten huppujen sisään piiloutunutta halleholmi-

laista ilmestyi Uppinin kulmauksessa sijaitsevalle ovelle. He kopisteli-
vat lumet saappaistaan ja katosivat ovesta sisään liittyäkseen perintei-
seen perjantai-illan tungokseen.

Pieni jänis loikki tyhjän pyörätelineen ohi. Sen pikkuruiset jäl-
jet jättivät lumeen selvän vihjeen valppaalle kaupunkiketulle. Lovisa
toivoi, että tuokin pikku olento pääsisi turvallisesti takaisin kotiinsa.

Luku 2

Greta Olssonilla oli ensiluokkainen tähystyspaikka kodissaan perheen kukkakaupan yläpuolella. Hän saattoi nähdä sieltä kaiken, mitä keskusaukiolla tapahtui. Ja lukuisia kertoja hän olikin saanut jo osoittaa todeksi, että Halleholmin tapahtumista perillä pysyminen oli olen- nainen osa tunnollisen floristin toimenkuvaa – asiakas saattoi mil- loin tahansa tulla täysin ilman ennakkovaroitusta hakemaan punaisia ruusuja tai suruseppelettä. Jos joku olisi kehdannut vihjata, että hän oli vanha juorukello, olisi hän närkästynyt aidosti ja pitänyt sellaisia kommentteja ammattitaitonsa herjauksena.

Tänään Gretan huomio oli kohdistunut entisen Leipomon tapah- tumiin. Toimiessaan Amelian testamentin todistajana hän oli kannat- tanut lämpimästi lauseketta, jonka mukaan Lovisa ei saanut myydä Leipomoa kenellekään perheen ulkopuolella ennen kuin täyttäisi kol- mekymmentä. Kun otti huomioon nuoremman sukupolven serkus- ten välillä vallitsevan katkeran vihamielisyyden, esti kyseinen lau- seke varsin näppärästi Lovisaa toimimasta harkitsemattomasti, ellei tämä sitten olisi oikeasti epätoivoinen. Mutta oli karhunpalvelus koko Halleholmille jättää paikka tyhjilleen. Hyvänen aika – Leipomohan sijaitsi paraatipaikalla. Puhumattakaan siitä, että kyseessä oli arvokiin- teistö, kaupungin vanhin kivitalo ja vielä koko aukion ainut, jonka takana oli oma puutarha. Greta maiskautti paheksuvasti suutaan. Hän olisi odottanut Lovisalta enemmän. Ehkä Amelia oli sittenkin luotta-

nut liikaa pojantyttärensä kykyihin ja rikkumattomaan lojaaliuteen.

Nyt yläkerran asunnossa loistavat valot vihjasivat, että talo olisi saanut uuden asukkaan. Birgitta Lindegren oli muutama päivä aiemmin mennyt sisään muuttolaatikoiden kanssa, mutta Greta ei ollut nähnyt, että laatikoita olisi tuotu taas ulos. Ehkä Lindegrenit olivat tyhjentäneet talon sillä aikaa, kun Greta kävi Tukholmassa edellisenä päivänä. Mutta eikö sellaisen suuren talon tyhjentäminen tai siihen muuttaminen veisi aikaa? Ja kai hän olisi kuullut, jos Reuben Halleholm olisi ostanut rakennuksen? Mitä tämä edes tekisi sen kanssa? Halleholmeilla oli jo leipomo pääkadun varrella. Kunpa hän olisi nähnyt valot yläkerrassa jo eilen. Hän olisi voinut kysyä asiasta tänään Axel Halleholmilta, kun tämä kävi ostamassa ruusuja. Niin mukava nuori mies. Laittoi keräyslippaaseenkin kokonaisen setelin.

Greta huokaisi. Kuten Amelialla oli ollut tapana sanoa, myöhäisillan huolehtimisesta ja spekuloinnista ei ollut ikinä mitään hyötyä. Hänen täytyisi vain ottaa asiakseen selvittää Leipomon tilanne huomenna hautajaisissa. Olle Lindegren ainakin olisi perillä asioista.

Greta huokaisi ja käänsi huomion makuuhuoneessaan olevaan nojatuoliin, jonka päällä parempi musta hame, musta hattu ja mustat hanskat jo odottivat valmiina. Järkevä asukokonaisuus, joka oli palvellut häntä hyvin siitä päivästä asti, kun hän oli haudannut oman aviomiehensä kaksikymmentä vuotta aiemmin. Ei mennyt päiväkään, jolloin hän ei olisi kaivannut miestänsä. Ja Ameliana. Ja Johania. Ja nyt myös Ulrik Halleholm oli kuollut, kuusikymmentäkaksivuotiaana. Haimasyöpä ei antanut armoa. Greta ravisti tappavalle sairaudelle paheksuvasti päätään.

Hän jätti kävelykeppinsä seinää vasten ja kiipesi sänkyyn. Monet kaupunkilaiset arvelivat, että jopa kuningas ja kuningatar saattaisivat osallistua niin tärkeän teollisuusjohtajan hautajaisiin, mutta Greta ei sellaisiin juoruihin uskonut. Yksi kukkakauppiaana olemisen eduista oli se, että tiesi ensimmäisenä kaikesta. Kukkatilaukset olivat paljastavia, eikä kuninkaanlinnasta ollut kuulunut hisaustakaan. Ruotsin neljänneksi suurimman monialayhtiön pidetty ja kunnioitettu puheen-

johtaja ja toimitusjohtaja tulisi kyllä muutenkin saamaan runsaasti kukkia. Greta oli auttanut seppeleiden ja hautajaisnauhojen värssyjen kanssa poikiaan, jotka nykyään kantoivat päävastuun liikkeestä. Seitsemänkymmenen jälkeen hän oli mennyt jo laskuissa sekaisin. Heidän pitäisi aloittaa aamulla hyvin varhain. Joka ikisen sepeleen ja jokaisen terälehdän olisi näytettävä täydelliseltä. Reuben Halleholm huomaisi ainoastaan virheet.

Luku 3

Reuben Halleholm seiso koillistornin työhuoneen ikkunan ääressä lumimyrskyn voimistuessa voimistumistaan Halleholmin kartanon ympärillä. Pöllyävän lumen ja ulvovan tuulen säälimätön voima ei ollut koskaan tuntunut sopivammalta kuin tänä iltana, hänen isänsä hautajaisten aattona.

Kun ei nähnyt muuta kuin oman jäisen heijastuksensa, hän käänsi selkensä myrskylle ja alkoi tarkastella huonetta kriittisesti mutta tyytyväisenä. Tämä työhuone oli nyt hänen. Sen jokainen tammipaneeli ja maalaus, jokainen numeroitu, nahkakantinen tilikirja, johon oli tallennettu Halleholmin kartanon historia siihen liittyvine kuluneen aina rakennuksen vuonna 1827 alkaneesta suunnittelusta lähtien. Kaikki se oli nyt hänen. Isän henkilökohtaiset muistoesineet, kuten hopeakehyksissä olevat valokuvat tämän vaimosta ja kolmesta lapsesta oli jo pakattu oven vieressä lattialla olevaan pahvilaatikoon.

Tämä, Reuben vannoi, oli perintö, jonka säilyttämisen ja suojelemisen eteen hän tulisi raatamaan; perintö, jota hän kasvattaisi ja vahvistaisi, ja jonka lopulta luovuttaisi eteenpäin omalle pojalleen. Toisin kuin sukuun naimakaupan kautta tullut isänsä, hän, Reuben Halleholm, oli esikoinen ja perillinen, ja Halleholm-Bernaborgin dynastian itseoikeutettu jatkaja. Hän aikoi toimia sen mukaisesti. Ja tehdä isoäiti Magdalenan ylpeäksi.

Hänen oli myönnettävä, että isä oli ollut Halleholm AB Groupin ututtera ja arvostettu puheenjohtaja, mutta siinä missä tämä oli suo-

sinut yhtiön hopea-, lyijy- ja kuparikaivosten tasaista luotettavuutta, kiinnosti häntä itseään parempaa tuottoa lupaava kiinteistöala. Mineeraalivarannot loppuisivat joskus, mutta maaomaisuus ja kaupallisesti houkuttelevat kiinteistöt säilyttäisivät arvonsa ikuisesti.

Hän viskasi taas yhden tammihalon tuleen ja käveli takaisin työpöytänsä ääreen. Nyt ei ollut oikea aika antaa ajatusten harhailla. Aika oli rahaa ja sitä myöten ensiarvoista.

Hän tarttui mustekynäänsä ja lisäsi kiireellisten tehtävien listalleen vielä kaksi asiaa: vierailu pohjoisessa Dunlidenin hopeakaivoksessa ja käynti Granbergetin kuparikaivoksessa. Hän käänsi paperin ympäri.

Rummuttaen sormiaan pöydän kiillotettua pintaa vasten hän tarkasteli toista listaa, jota oli alkanut kirjoittaa sinä päivänä, kun hänen isänsä oli diagnosoitu parantumattomasti sairaaksi. Hän ympäröi useita kohtia.

Talo äidille

Leipomo

Gustavin testamentti

Reuben nojautui taaksepäin nahkaisessa tuolissaan ja tuijotti ylös kattofreskoon. Pienellä onnella hänen äitinsä muutto Halleholmin kartanosta kävisi helposti, pitäisi vain löytää sopiva talo ja järjestää muutto. Myös Julia saisi häipyä. Kokonaisen tornin hallussa pitäminen kävi vielä silloin, kun oli kyse omien vanhempien kodista, mutta veljen kodissa se ei käynyt laatuun.

Sitten oli vielä Axelin älytön suunnitelma saattohoitokodista. Se pitäisi pysäyttää heti alkutekijöihinsä nyt, kun heidän isänsä oli kuollut. Axel ei tiennyt tuon taivaallista lasten saattohoitokodin pyörittämisestä, ja mikä pahempaa, hän ymmärsi vielä vähemmän tuottavasta liiketoiminnasta.

Reuben ympäröi sisarustensa nimet ja napsautti sitten mustekynänsä korkin kiinni. Hän pyöritteli kaiverrettua Edisonia sormissaan. RE5. Lahja Elleniltä heidän viidennen hääpäivänsä kunniaksi.

Hän sammutti pöytälampan. Huomiset hautajaiset olisivat hänen ensimmäinen julkinen esiintymisensä Halleholmin klaanin päämie-

henä. Hän vihelsi hiljaa ruskealle labradorinnoutajalle, joka nukkui korissaan. Hänen oli aika mennä vaimonsa viereen ja nukkua kunolliset yöunet.

Luku 4

Lovisa vei teemukinsa mukanaan sohvalle. Amelian vanhan okranvärisen viltin sisään kääriytyneenä hän nojasi leuan kupin reunaan vasten ja nuuhki siitä kohoavaa vaniljan tuoksua. Hänellä oli kynttilät seuranaan, mutta lähes korvia huumaavassa hiljaisuudessa oli mahdollon estää ajatuksia putkahtelemasta esiin. *Se ei johdu sinusta, vaan minusta. En osaa enää rakastaa sinua. En tiedä, kuinka voisin korjata meidän suhteemme. En halua korjata sitä. Tiedän, että olet onnellisempi Ruotsissa.* Ja lopulta: *minulla on toinen.* Kuusi vuotta rakkautta syöksi maahan ja roihusi niin suurella liekillä, että edes tuhkia ei jäänyt lakaistavaksi kokolattiamaton alle.

Hän tarvitsi musiikkia hukuttamaan kaikki ne vastaukset, jotka hän olisi *voinut* sanoa, jotka hänen olisi *pitänyt* sanoa, jos viha vain olisi ehtinyt sen kauhean kurkussa tuntuvan palan edelle, joka siellä oli ollut jumissa, kunnes hän oli paikaltaan 9E nähnyt Lontoon valojen häviävän allaan pimeyteen. Hän oli kääntänyt kasvonsa ikkunaan ja itkenyt koko matkan yli Pohjanmeren. Vasta vesilasi ja nenäliinapaketti, jotka ystävällinen lentoemäntä oli pyytämättä hänen viereensä asettanut, olivat pysäyttäneet hänen itkunsa siksi aikaa, että hän sai vedettyä henkeä ja kiitettyä tätä sanomalla ”*Tack!*” Ruotsin puhuminen oli lopulta herättänyt hänet halvaannuksestaan. Että Charles kehtasikin olla tietävinään, missä hän olisi onnellisin. Hän vielä näyttäisi tälle, ja aloittaisi siitä, että nukkuisi tänä yönä ikioman kattonsa alla.

Kun lentokoneen pyörät osuivat Tukholmassa kiitorataan, Lovisa oli kuin ruutitynnyri valmiina räjähtämään. Mutta mies, jonka hallussa tulitikut olivat, oli nyt tuhansien kilometrien päässä.

Lovisa vaihtoi asentoa sohvalle. Hän yhdisti puhelimensa parilla harjaantuneella peukalon kosketuksella matkalaukusta kaivamaansa pieneen kaiuttimeen. Charles oli pilkallisesti kieltäytynyt kuuntelemasta klassista musiikkia, mutta Charlesillapa ei ollut enää sanansijaa, ja Tšaikovski oli saattanut hänet kotiin.

Pas de Deux täytti huoneen. Pähkinänsärkijä. Cecilian suosikki-baletti. Lovisa vilkaisi sivupöydällä olevaa valokuvaa. Hopeakehys oli ikääntynyt paremmin kuin kuva, jota sen olisi pitänyt suojata. Mutta siinä he olivat: kolme sisarta – Johanna, Cecilia ja Lovisa. Cecilia hymyili keskimmäisenä. Ennen kuin kukaan heistä vielä tiesi.

Lovisa ravisteli itseään. Älä ajattele sitä, ei tänä iltana. Hän alkoi kirjoittaa viestiä parhaalle ystävälleen Rebecalle. He olivat olleet tiiviisti yhdessä seitsemänvuotiaasta asti, jolloin Rebecca oli muuttanut Halleholmiin Kanadan Nova Scotiasta, ja tytöt olivat vannoneet pitävänsä yhtä, tuli mitä tuli.

”Takaikin aukiolla. Aamiainen vielä ok? En malta odottaa. Pus.”

Vastausta odottaessaan Lovisa uppoutui kuuntelemaan *Makeishaltijattaren tanssia*. Puhelin kilahti.

”Tietty! Tuon herkkuja. Ihanaa, että olet kotona. Pus.”

Lovisa avasi Twitterinsä ja silmäili fiidiään. Twitter-kavereiden viestien seassa oli satunnaisia nokkeluuksia ja nettiviisauksia. Avaruudessa kelluva kahvila.

Hän vastasi muutamaan tviittiin, ja palkkioksi ropisi useita kommentteja.

Lovisa pureskeli huultaan, sormi näppäimistön yllä leijuen. Hänen Twitter-kaverinsa olivat edelleen siinä käsityksessä, että hän tviittasi Lontoosta. He luulivat, että hän raatoi edelleen päivät leipomossa Notting Hillissä ja vietti yöt käpertyneenä Charlesin kainaloon. Jotkut epäilemättä loukkaantuisivat, koska hän ei ollut ilmoittanut lähdistään.

Hän kirjoitti uuden päivityksen.

”Takaissä Ruotsissa pääsiäiseksi. Öitä, maailma.”

Lovisa riisuutui vaaleanvihreän makuuhuoneen kattoparrujen alla tunnustellen paljailta jaloillaan vanhoja tammilankkuja. Hän hymyili nuhjaantuneelle nallelle, joka istui tuolilla nurkassa, ja mietti uudelleen tviittiään. Oliko hän palannut Ruotsiin pääsiäiseksi vai kokonaan?

Pimeällä yötaivaalla näkyvät kirkkaat valujuovat kutsuivat hänet huoneen päädyssä olevan pienen ikkunan ääreen. Halleholmin kirjokontorni heitti tutun valonsäteensä yöhön. Lovisa jähmettyi. Ehkäpä Ulrik Halleholm vietti siellä sisällä viimeistä yötään kokonaisena ennen kuin liekit nielaisivat hänet – hän ravisteli kuvan pois mielestään. Ulrik oli vain muutaman kuukauden isää vanhempi. Axelista tuntui tänä iltana varmasti kauhealta. Oman isän menettämisen täytyi olla sietämätöntä, jopa Halleholmeille.

Axel. Niinä muutamina harvoina kertoina, kun heidän polkunsa olivat ristenneet, mies oli vaikuttanut melko introvertilta. Mutta juuri sellaiselta tyypiltä, joka kylmänä iltana luovuttaisi takkinsa palelevalle ystävälleen. Ja sellaiselta, johon Lovisan katse aina hakeutui, ja joka katsoi aina suoraan takaisin. Lovisa ei kylläkään ollut nähnyt Axelia vuosiin. Rebeccan mukaan ei ollut juuri kukaan muukaan. Varakuutensa ja naurettavan kliseisen skandinaavisen komeutensa takia hänestä oli varmaan jo ehtinyt kehkeytyä täydellinen ääliö. Sellainen, jota pysäköintikiellot ja jonotusnumerot eivät koskeneet. Sellainen, jolle kuuluikin erivapauksia, koska kukaan ei ollut kiireisempi tai antanut enemmän yhteisölle kuin pyhä Halleholmin perhe, jonka mukaan koko kaupunki oli nimetty. Vai oliko se sittenkin toisinpäin? Riippui siitä, keneltä kysyi.

Lovisa käpertyi isovanhempiensa vanhaan sänkyyn. Puuvilla-satiinisista lakanoista, jotka oli mankeloitu sileäksi puurullien välissä Etelä-Halleholmin vanhassa vekottimessa, nousi aavistus hänen äitinsä omenan tuoksuisen huuhteluaineen aromia. Tämä sänky tuntui merkkillisellä tavalla vähemmän yksinäiseltä kuin se mittojen mukaan teetetty jättikokoinen sänky Lontoossa, jossa hän oli pyörinyt unta saa-

matta kolme edellistä yötä. Charles varmaan nukkui siinä tänä yönä. Sen naisen kanssa.

Hän pidätti hengitystään ja jännitti vatsalihaksiaan odottaen kivun sykäyksiä, jotka seurasivat siitä, että antoi ajatustensa vaeltaa kielellylle alueelle ilman valvontaa. Hänen täytyisi oppia pysäyttämään Charlesia koskevat ajatukset. Mitä pikemmin, sen parempi.

Lovisa otti yöpöydältä Amelian ja Johanin kuvan. Isoisä hymyili vaimolleen, mutta Amelia tuijotti suoraan kuvasta ulos. Lovisa katsoi isoäitiään silmiin. Rinnassa tuntui musertava paino. ”Mummi, minulla on ikävä sinua. Saat vielä olla minusta ylpeä, tavalla tai toisella.”

Hän tarttui toiseen, pienempään ja rakeisempaan valokuvaan hapettuneessa kehyksessä. Isoisoäiti Elin katseli häntä yksinkertaisen kellohatun lierin alta. ”Ja jos sinä onnistuit löytämään polkusi tässä hullussa maailmassa, niin kyllä minäkin siihen pystyn.”

Luku 5

Dunliden, lokakuu 1922

Elin Persson istui kumarassa valkoisen rautasängyn reunalla Dunlidenin uudella äitiysklinikalla, joka oli koko Pohjois-Ruotsin uudenaikaisin sairaala. Hänen sormensa nyppivät lakanoita, jotka olivat sileitä ja jäykkiä kuin paikallisissa tehtaissa tuotettu paperi. Hänen poskensa hehkuivat häpeästä.

”Yleensä teidän tilassanne olevat nuoret tytöt...” oli ylihoitaja suorastaan puhissut, ”... pärjäävät kotona. Eivätkä tule tänne yksityishuoneeseen passattavaksi.”

Elin olisikin mieluummin pärjännyt kotona. Hän oli anellut äitiään jäämään ja pitelemään häntä kädestä, mutta esikoisilla oli tapana antaa odottaa itseään, ja kotinsa aina tiptop-kunnossa pitävä Agnes Persson ei ollut halunnut tuhlata kokonaista päivää.

”Tulen, kun pikkuinen on syntynyt”, hän oli sanonut Elinille. ”Ja sinun on parempi toivoa poikaa. Sille väelle pojat ovat tärkeämpiä. Vaikka tuskin sinun mitään apuja kannattaa odottaa. Tiedän, mitä hän sanoi, mutta sanat ja teot ovat kaksi eri asiaa. Ja minulla ja isällä kun oli sinun suhteesi niin suuret odotukset.”

Elin punastui. Hänen äitinsä vankka usko siihen, ettei mitään hyvää ollut odotettavissa, viilsi aina yhtä kipeästi. Seuraava terävä supistus vyöryi hänen kehonsa lävitse. Hän tarrautui sängyn kylmään metallikaiteeseen ja kellui avuttomana kivun aallolla, kunnes se laantui ja hän saattoi jälleen hengittää.

Agnes painoi harvinaisen suukon tyttärensä poskelle. ”Onnea matkaan, kulta. Kyllä sinä täällä pärjät. Tämähän on oikea herrasväen paikka.”

Ja hän pärjäsi. Kymmenen tuntia myöhemmin Elinin pieni tytär oli saapunut maailmaan: kymmenen täydellistä sormea, kymmenen siroa varvasta, vaaleaa untuvatukkaa, tummat silkkiset ripset ja raivokas huuto.

Elin suukotteli hellästi pehmeää, lämmintä päälakea hengittäen ahnaasti vastasyntyneen ihanuutta ja ikaikaisen väkevää vauvan tuoksua. Hänen tyttärensä suipisti ruusuisia pikku huuliaan ja liukui jälleen unten maailmaan.

Vierailu aika oli päättynyt jo aikoja sitten, mutta hän oli tyytyväinen saadessaan vain pidellä tytärtään sylissään ja unohtaa kaikki huolet vielä yhdeksi yöksi. Vauva, joka syntyi perjantaina 13. päivänä, oli varmasti aivan erityinen.

Hän tuskin huomasi ajan kulumista, ennen kuin ovelta kuului hiljainen koputus, jota seurasi ovenrakoon ilmestyvä tuttu pää.

”Saanko tulla sisään?”

Elin henkäisi. Helpotus oli niin valtava, että hänestä tuntui kuin hänet olisi juuri vedetty takaisin jyrkänteen reunalta. Hän painoi sormen huulilleen kehottaen vierasta kuiskaamaan.

Gustav Halleholm tuli ripein askelin sängyn luokse. Hän oli pitkä ja tyylikäs, hänellä oli punertavan vaaleat hiukset ja huomiota herättävät kullanuskeat silmät. Hän tiputti hattunsa ja suuren lahjapaperiin käärityn paketin sängylle ja ojensi sitten Elinille kimpun valkoisia ruusuja.

”Gustav, kuinka kauniita.” Elin siveli samettisia terälehtiä. ”En ole koskaan ennen saanut kukkia.”

”Valitettavasti ne ovat vain meidän kasvihuoneestamme. Kaikki kukkakaupat olivat jo kiinni. Ja kukas meillä täällä on?” Mies kumartui tarkastelemaan nukkuvaa vauvaa.

”Tyttö.”

”Niin, kuulin jo. Hän on täydellinen. Voinko ottaa hänet syliin?”

Gustav painoi lapsen rintaansa vasten ja tuuditteli sitä tutkien samalla sen pikkuruaisia piirteitä. ”Tytöllä taitaa olla minun leukani. Mitä ajattelit antaa hänelle nimeksi?”

”Amelia.”

”Kaunis nimi. Voisitko harkita, että antaisit hänelle nimeksi Amelia Kristina, äitini mukaan?”

”Voin, ja vielä Lovisa oman äitini mukaan. Äiti on Agnes Lovisa, mutta Agnesista en oikein pidä.”

Gustav hieroi nenäänsä tyttären untuvaista päätä vasten. ”Heipä hei, Amelia Kristina Lovisa.” Vauva avasi silmänsä, tutki isäänsä vastasyntyneen hämmäntävällä vakavuudella. Sitten se avasi pienen suunsa täydellisen pyöreään haukotukseen, värisytti ripsiään ja vaipui takaisin uneen.

Gustavin kasvoille levisi onnellinen hymy. Hän suuteli vauvan piestä nenänpäätä. ”Lupaan, ettei sinulta tule koskaan puuttumaan mitään.” Hän kääntyi Eliniin päin. ”Ole hyvä, avaa hänen lahjansa. Haluan, että hän saa sen heti.”

Elin nosti laatikon kantta ja veti esiin mohairvillaisen Steiff-nallen, jolla oli ruskeat lasisilmät ja musta tikattu nenä. Hän nauraa kihersi. ”Hemmottelet häntä jo nyt. En tiennyt, että lelunallet osaavat murista.”

”Ostin sen Tukholmasta kuukausi sitten. Jonain päivänä vien Amelian Nordiska Kompanietin leluosastolle ja hän saa ihan itse valita lelun.” Gustav veti rasian povitaskustaan. ”Ja tämä on sinulle.”

Elinillä oli vaikeuksia avata pieni rasia lyhyiksi pureskelluilla kynsillään. Yksi ainut helmi kultaketjussa hohti rasian mustaa samettivuorta vasten. Ilo kuohahti hänen rinnassaan, mutta sitten hän tunsu surun kouraisun. ”En ole koskaan nähnyt mitään näin kaunista”, hän kuiskasi. ”Mutta missä minä tätä voin pitää? Mitä ihmiset sanovat? Mitä *hän* sanoo?”

”Älä sinä vaimostani murehdi. Hän ei ole tietoinen vauvasta yhtään sen enempää kuin mistään muustakaan nykyään. En ole ylpeä tästä tilanteesta, mutta tyttärestäni kyllä olen –”, hän suuteli vauvan pieniä

sormenpäitä, ”– ja hänen äitinsä on ansainnut kunnioitukseni. Tämä on minun tapani pyytää anteeksi.”

Ansainnut kunnioituksen. Pyytää anteeksi. Sanojen valtava merkitys sai Elinin vapisemaan. ”Siinäkö kaikki, mitä sinulle enää olen? Amelien äiti?”

”Sinun täytyy ymmärtää, että avioero ei tule kysymykseen. On kova kohtalo sairastua mieleltään, ja vaimoni on syytön tähän kaikkeen. Tulet aina olemaan tyttäreni äiti, mutta kaiken muun meidän väliltämme täytyy loppua.”

Elin räpytteli epätoivon kyyneleitä silmistään. Hänen äitinsä oli ollut oikeassa. Hän oli pelkkä sisäkkö, joka oli langennut maailman vanhimpaan ansaan: tullut raskaaksi talon isännälle. Sillä, ettei Gustavin sairas vaimo antanut tämän enää koskea itseään, ei ollut mitään merkitystä. Kaikilla kuiskituilla rakkauden sanoilla ei ollut mitään merkitystä. Gustav ei ollut kertaakaan puhunut yhteisestä tulevaisuudesta tai vihjannut jättävänsä vaimoaan. Heidän suhteensa oli ollut sarja varastettuja hetkiä ja muutama epäviisas intohimon yö, joiden tuloksena oli äpäralapsi. Ei sen enempää. Eikä sen vähempää.

Räpyttellen kiivaasti silmiään Elin napsautti korurasian kiinni ja laittoi sen yöpöydälle. Hän ojensi kätensä lastaan kohti. ”Sinun on nyt parempi lähteä. En odottanut, että tulisit.”

Gustav palautti lapsen tämän äidille. ”Jouduin lepertelemään ylihoitajalle, että hän päästäisi minut sisään. Halleholmin sukunimessä on etunsa. Tarvitsetko jotain? Olen painottanut, että sinusta täytyy pitää hyvää huolta.”

”Ja niin he ovat pitäneetkin. Kovasti vain kiitoksia, herra.”

”Elin, ole kiltti.”

”Ei, herra. Minähän olen vain sisäkkö, joka nyt sattuu olemaan lapsenne äiti. Niinhän herra itse juuri sanoi. Olisi sopimatonta puhutella teitä Gustaviksi nyt, eikö totta?”

Elin puri poskeaan, ettei itkisi ääneen, viskaisi arvokkuuttaan Gustavin jalkoihin ja kerjäisi tältä enempää kuin tämä pystyi antamaan.

Ettei käyttäisi tytärtään panttina pelissä, jonka joka tapauksessa tulisi häviämään. Herrasväelle säännöt nimittäin joustivat aina.

Gustav tarttui Elinin leukaan ja silitti peukalolla tämän poskipäätä. Miehen tuttu kosketus poltteli pieniä, sietämättömän kipeitä reikiä hänen päätökseensä pysyä urheana. Hän oli elänyt heidän rakasteluun varten. Kukoistanut heidän yhteisessä lämmössään. Nyt hän oli ansassa, sidottu mieheen, jota joutuisi näkemään, mutta jota ei saisi pitää. Hän ei saisi enää koskaan koskettaa miestä tavalla, jolla tämä kosketti häntä nyt. Viimeistä kertaa. Tästä illasta alkaen hänen pitäisi sulkea kaikki tunteensa Gustav Halleholmia kohtaan murtumattoman muurin taakse.

Pahoinvoinnin aalto löi hänen ylitseen. Hän puri hampaita yhteen.

Gustavin ääni tunkeutui läpi hänen päässään vallitsevan pyörryttävän kaaoksen. ”Sinulta ja lapseltamme ei tule koskaan puuttumaan mitään. Kuten sanoin, Halleholmin nimellä on etunsa. Tämä on velvollisuuteni, ja otan velvollisuuteni vakavasti. Olen niin kovin pahoillani, että tämän täytyy mennä näin, mutta en tule pettämään sinua tai tyttäremme.” Gustav otti hattunsa. ”Lähetän teille kotiin kaikkea, mitä lapsi tarvitsee. Näkemiin tältä erää.”

Elin laski varovasti tyttärensä vuoteelle, ja pahoinvoinnin aalto vyöryi hänen ylitseen.